తక్కువ రాసినా ఎక్కువ మంది అభిమాన రచయిత్రి పి.శ్రీదేవి. ఆవిడ కథల పేర్లు చెబితే చటుక్కున ఈ తరం వారు ఆమెను పోల్చుకోలేక పోవచ్చు. బానే రాస్తున్నాం కాబట్టి చాలా రాద్దాం అనుకుని ఉత్సాహపడలేదు ఆమె. శ్రీదేవి గారి 'కాలాతీత వ్యక్తులు' నవల పేరు చెబితే కొందరికి స్ఫురిస్తుంది. ఆ నవలే 'చదువుకున్న అమ్మాయిలు' సినిమాగా అన్నపూర్ణా సంస్థ నిర్మించిందని చెబితే అందరూ అలవోకగా గుర్తుపడతారు. ఆమె రచనా శైలి, కథన శిల్పం జ్ఞాపకానికి రాకపోయినా అక్కినేని, సావిత్రి అయినా కళ్లముందు కదులుతారు. చక్రనేమి క్రమాన కథను మా పత్రిక పాఠకుల కోసం...

ఆణిముత్యాలు

చక్రనేమి క్రమాన

- పి.శ్రీదేవి

ఆ మహానగరంలో ఈశాన్యంగా కొండమీద ఆ పెద్ద ఆసుపత్రి నగరంలోని నాల్గు దిక్కులనున్న ప్రజలకు గంభీరంగా, భయంకరంగా కనిపిస్తుంటుంది. రేయింబవళ్లు జీవన్మరణ సమస్యలో కొట్టుమిట్టాడుతున్న వందలాది వ్యక్తులకు నిరంతరమూ నిలయమది. బ్రతుకు యాతనలన్నింటిలో బలవత్తరమైన మరణయాతనకు బలవంతంగా గురిచేయబడిన అభాగ్యులకది ఆశ్రయం. బ్రతుకు బరువులన్నిటినీ క్షణంలో సడలించి వేయగల మృత్యువుకు భయపడి ఆశతో, పేరాశతో బరువైన బ్రతుకునే బలంగా కాంక్షించే దురదృష్టవంతులకు ఆశానిలయమది. విలక్షణమైన జీవితాలనే జీవిస్తూ, విజేతలమైపోయామని విర్రవీగే నరమానవుల చరిత్రలెన్ని ఆ ఆసుపత్రి ఆవరణలో అంతమయ్యాయో ఎవరు చెప్పగలరు! అయితే ఆసుపత్రులన్నీ యింతేనా! మానవ చరిత్రలకు స్వస్తివాక్యం పాడడానికేనా? రుగ్మత, అశక్తి మొదలైన బాధలతో కుళ్లి కుమిలిపోయే మానవులకు అది స్వర్గతుల్యమంటారే? అది అనారోగ్యంతో ఆరిపోయే జీవనజ్యోతిని ఆరోగ్యకరమైన దీపకళికగా మార్చి, భవిష్యత్తును పెంచుతుందంటారే? అదీ నిజమే. అరిగిపోయిన మనిషికి మెరుగుదిద్దేది ఆసుపత్రే. అనారోగ్యంతో ఆరాటపడుతూ వచ్చే ఆశాజీవికి శాశ్వతంగా విముక్తి కల్గించేదీ ఆసుపత్రే.

కాని ఈ ఎత్తయిన కొండమీద ఈ ఆసుపత్రి తీరు వేరు. అక్కడ అందరకూ అంటే అన్ని రకాల చికిత్స జరుగదు.

అది నిపుణులైన సరికొత్త వైద్యులతో, అత్యధికమైన సాధన సామగ్రితో, అతి విలువైన ఆధునిక చికిత్సా సాధనాలతో బ్రహ్మాండమైన ఆశయాలతో నెలకొల్పబడిన కేన్సరు ఆసుపత్రి.

'కేన్సరు!' అందుకే ఈ ఆసుపత్రి భయంకరమైనది. అందులోని రోగులందరూ కేన్సరు వ్యాధిగ్రస్తులే.

రోజురోజుకూ కేన్సరు పెరుగుతోంది. రోజురోజుకూ శాస్త్రం పెరుగుతోంది. శాస్త్రం పెరిగిన కొలదీ చికిత్సా విధానాలు పెరుగుతున్నాయి. కొత్త విధానాలు వచ్చేసరికి కేన్సరు కొత్త మార్గాలలో వ్యాపించటం నేర్చుకుంటోంది. పుట్టగానే పోల్చుకుంటే చికిత్సకు పట్టుబడుతుందంటారు. కాని ఎవరా పోల్చగలిగేది. తనకు తెలియకుండానే తన అవయవాల్లో ఎక్కడో ఏదో జరిగితే అమాయకుడైన రోగి ఏం చేయగలడు? కనబడకుండా, కష్టపెట్టకుండా లోలోపలే పెరిగి ఒక్కసారి నిన్ను కబళించి వేస్తాను అని వికటాట్టహాసం చేసే ఆ విపరీతపు వ్యాధిని పోల్చుకోవటం సామాన్యమా!

అంతవరకూ నేనూ ఆరోగ్య భాగ్యానికి వారసుడనే అనే ఏ అదృష్టవంతుని అణువణువులో కేన్సరు ఉత్పత్తి జరుగుతోందో ఏ శాస్త్రజ్ఞుడు చెప్పగలడు? ఒకప్పుడు గోరంత! ఈనాడు కొండంత అయిపోయే ఆ వ్యాధితత్వానికి ఏ ప్రకృతి శాస్త్రవేత్త సరియైన అర్థం చెపుతాడు? సంవత్సరాల తరబడి నిలిచిపోగల ఆ వ్యాధి క్షణక్షణం పెరిగిపోగలదు కూడా. శరీరంలో ఏ

ఒక్క అవయవంలోనో పొడచూపే కేన్సరు శరీరం అంతటినీ కబళించి వేయగలదు కూడా. నెల తిరగని పసివాని కన్నులోనూ అదే వ్యాధి; శత వృద్ధుకు వెన్నులోనూ అదే వ్యాధి; వయసు కొచ్చిన కన్నెపిల్ల రొమ్ములో అదే వ్యాధి; వయసుడిగిన కనిపెంచిన తల్లి కడుపులోనూ అదే వ్యాధి.

అందమయిన ఆహ్లాదకరమైన ప్రకృతి వైపరీత్యాలెన్నయినా కవితా వస్తువులు. కాని భయంకరమైన సృష్టి విచిత్రాలెవరికైనా జుగుప్సాకరం.

'అంత జబ్బుచేసి బతికి వచ్చాడురా' అనిపించుకున్న అదృష్టవంతులుండరని కాదు. లోకంలో అదృష్టవంతుల సంఖ్య కన్నా దురదృష్టవంతుల సంఖ్య ఎక్కువ కదా! ఆ అదృష్టం కొరకు పోటీపడే కదా అంతమందీ అక్కడ చేరేది!

తూర్పు దిక్కుగా వున్న నంబరు 3 స్పెషల్ రూములో మిసెస్ రాణి చిన్నదగ్గు దగ్గింది. తెరను తొలగించుకుంటూ సిస్టర్ లోనికి తొంగిచూసి 'మీ కోసం మిస్టర్ పాణి ఫోన్ చేశారు. మీ వంట్లో ఎలా వుంది అని అడగమన్నారు' అన్నది.

మిసెస్ పాణి ఒక నిట్టూర్పు విడిచి 'మార్పేమీ లేదు. సాయంత్రం నాలుగు గంటలకి రమ్మన్నానని చెప్పండి' అన్నది.

సిస్టర్ వెళ్లిపోయాక తలగడ క్రిందనున్న చిన్న అందమైన పుస్తకాన్ని మళ్లీ తెరచిందామె. అదొక డైరీ- కాదు- డైరీలాంటిది. డైరీ తెరచి ముందు చివరి పేజీ తెరచిందామె- మళ్లీ మధ్యలో చదివింది. మళ్లీ మొదటికొచ్చింది. మొదటి పేజీలో ఒక చిన్న చీటీ అంటించి ఉంది. 'ఎప్పుడైనా చదవదలిస్తే మొదటినుండి చివరిదాకా చదువు.'

చేతి వాచీలో టైము చూసుకుంది. పదిగంట లైంది. మెల్లగా ఫ్యాన్ తిరుగుతోంది. ఎత్తయిన బూరుగు దూది తలగడలను మరికొంచెం వీలుగా సర్దుకుంది. మొదటినుండీ చదవాలనే నిశ్చయంతో ప్రారంభించింది. ముచ్చటైన తెలుగు లిపిలో ముందుకు సాగనిస్తోంది రచన.

❋ ❋ ❋

'పిల్లలు లేరులేరని మా అమ్మా నాన్నా తల్లడిల్లిపోయారట. ఎలాగైతేనేం ఆదివారం అమావాస్య కలిసిన మంచి ముహూర్తాన నేను పుట్టాను. అంతకుముందే మా అమ్మ శ్రీరంగం వెళ్లివచ్చి ఉందట. అందుకే రంగనాథం అని పేరు పెట్టారు.

'సీతారామయ్య అదృష్టవంతుడు. లేకలేక పుట్టినా పున్నమిచంద్రుడు లాంటి కొడుకు పుట్టాడు' అన్నారుట కొందరు హితైషులు.

'అదృష్టమంటే మహలక్ష్మిది. కొడుకు చూడు పనసపండులా ఉన్నాడు. అచ్చు తల్లి పోలికే' అన్నారుట ఇరుగుపొరుగూ అమ్మలక్కలు. కాని...

'నాలుగేళ్లు తిరగలేదు, అమ్మా నాన్ననీ మింగేశాడు. పిల్లవాడి నొసట అదృష్టం వ్రాసి లేదు' అన్నారుట వాళ్లే. మరి నాలుగేళ్లు పోయేసరికి, నాకు సంవత్సరం తిరగకముందు మా అమ్మ చచ్చిపోయింది. నన్ను పెంచే దిక్కులేదని మరి సంవత్సరం తిరగకముందే నాన్న మళ్లీ పెళ్లి చేసుకున్నాడు. నాకు నాలుగోయేడు దాటిందని చేసిన పుట్టినరోజు శెనగల్లో యింకా మొలకలు పెరుగుతూనే ఉన్నాయి. కార్తీకమాసపు వేకువనే స్నానానికని వెళ్లిన నాన్న మరి తిరిగి రాలేదు. ప్రమాదవశాత్తూ మునిగిపోయాడన్నారుట. ఆ తరువాత అంతా ఏదో గోల జరిగింది.

'అమ్మా నాన్నా లేని కొరత ఎలాగూ తీరదు. కాని ఆస్తికి లోపం లేదు. సవతితల్లి అయినా ముద్దుమురిపాలకు లోపం లేదు. ఏడేళ్ల పిల్లవాడిని చూడు పదిహేనేళ్లవాడిలా తయారుచేసింది వాళ్ల పిన్నమ్మ' అనేవారు- నేనెవరింటికెళ్లినా ఆ వయస్సులో.

'సవతితల్లికి పిల్లలు పుట్టలేదు కనుక వీడి అదృష్టం బాగుంది. ఆవిడకే ఒక నలుసుంటేనా వీడిలా గుర్రంలా పెరిగేవాడా! ఆవిడ అంత అభిమానంగా పెంచేదా!' అన్నారు మాతృహృదయాన్నెరిగిన ఔదార్యవంతులైన ఆడవాళ్లు.

నా జీవితాన్ని నేనెరగటం అనేది అప్పుడే ప్రారంభమయింది. అంతకు ముందువన్నీ యిలా జరిగిందట, అలా జరిగిందట అని చెప్పుకోవడం మాత్రమే. గుర్రంలా ఉన్నాడు, వస్తాదులా ఉన్నాడు అని వాళ్లూ వీళ్లూ అన్నారని మా పిన్ని వాళ్లందరినీ తిట్టిపోసేది. దిష్టి తీసేసేది. నాకు మాత్రం అలా అనిపించుకున్నందుకు గర్వంగా ఉండేది. నిజంగా

అలా ఉండేవాడిని.

అదృష్టమన్న మాటకు అర్థమేమిటో నాకు సరిగా తెలియని వయస్సులోనే- అంటే నాకు పదహారు సంవత్సరాలు నిండీనిండని వయస్సు లోనే- మా పిన్ని నన్ను విడిచి వెళ్లింది. లోకాన్నే విడిచేసింది. ఇప్పుడాలోచిస్తే నాకనిపిస్తుంది- బహుశా నాకున్న ఒక్క అదృష్టం మా పిన్నేనేమో అని.

ఇప్పుడూ- అంటే- ఇవాళ జూన్ 20వ తేదీ 1940- ఈ పుస్తకం వ్రాయటం ఇవాళే ప్రారంభించాను. డైరీ రాయాలనే ఉద్దేశ్యంతో దీనిని మొదలుపెట్టలేదు. ఆ మాటకొస్తే ఇది డైరీ కానేకాదు. నేనిందులో వ్రాసున్నదీ వ్రాయబోయేదీ- ఎందుకో నా జీవితంలో వినదగిన విషయం కొంత ఉంటుందనే ప్రగాఢ విశ్వాసం నాకుంది. అలా అనిపించిన ఘట్టాలే వ్రాసుకుంటూ పోతాను.

జూన్ 22, 1940. నిన్ననే వచ్చాయి మా రిజల్ట్సు. నేను బి.ఎస్‌సి. ఫస్ట్ క్లాసులో పాసయ్యాను. పిన్ని ఉంటే ఎంత సంతోషించేది? పిన్ని చనిపోయేటప్పటికి నేను మైనరుని. పిన్న నన్ను వాళ్లన్నయ్యకు అప్పచెప్పింది. ఆయనా మంచివాడే. నా బరువేం మోయనక్కరలేదు. నా ఆస్తి బరువు ఆయన జాగ్రత్తగానే మోశాడు. నన్ను చాలా ఆదరంగా చూశాడు. వాళ్లమ్మాయి అమృతవల్లి అందమైన అమ్మాయి...

మిసెస్ పాణి పుస్తకాన్ని మూసేసి కాసేపు కళ్లు మూసుకుని పడుకుంది. విసుగుగా పక్కకు ఒత్తిగిల్లింది. ఇంతలో దగ్గుతెర వచ్చి లేచి కూర్చుంది. కిటికీ తెరపై నుండి ఎదురుగానున్న వార్డు కనిపిస్తోంది. 'అమృతవల్లి స్త్రీల వార్డు' అని అందమైన అక్షరాలు వద్దన్నా కన్పిస్తున్నాయి. చిరాకుగా కనుబొమలు చిట్లించి దుప్పటి సర్దుకుని మళ్లీ పడుకుంది.

పుస్తకం మళ్లీ తెరుచుకుంది.

❋ ❋ ❋

మే 12, 1942. అమృతవల్లి అందమైనదే- నేను అందమైన వాడనని అందరూ అంటారు. ఆ అమ్మాయి చాలా చురుకైనది. తెలివైనది. నామీద చాలా ఆశ పెంచుకున్నట్లనిపిస్తుంది. నన్ను ప్రేమించిందనుకుంటాను. మరి నేనో! నాకెందుకో ఆమె మీద మమత కలగలేదు. ఆమెలో లోపం ఏమీ లేదు. వాంఛించదగిన వ్యక్తే- కాని ఎందుకో ఆమెను నేను ప్రేమించలేదు. అలా అని ద్వేషించనూ లేదు.

జూలై 15, 1942. నేనేమీ అడ్డుచెప్పలేదు. అమృతం 'నిన్ను ప్రేమిస్తున్నాను' అంది. వాళ్ల నాన్న 'నీమీదే ఆశ పెట్టుకున్నాను' అన్నాడు. అందరూ వీళ్లిద్దరికీ ఈడూ జోడూ బాగా కుదిరింది అన్నారు. నేననుకునేవాడిని- ప్రేమించిన యువతినే పెండ్లాడాలని. కాని నేను ప్రేమించిన యువతి నన్ను ప్రేమించకపోవచ్చు. అమృతం నన్ను ప్రేమిస్తోంది. నాకు తెలుసు. అయినప్పుడు ఆమెను కాదనటం ఎందుకూ- అని మనస్సు ప్రబోధించింది. సరే అన్నాను. జరిగిపోయింది.

❋ ❋ ❋

మిసెస్ పాణి పుస్తకం మూసేసి తలగడ కింద పెట్టేసింది. ఆవిడ దేనిగురించో దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తోంది. ఆవిడ ఆలోచనలను భంగం చేస్తూ టకటక జోడు చప్పుడు చేస్తూ లేడీ డాక్టరు వచ్చింది.

'ఏమండీ ఎలా ఉంది?' అంది నాడి చూస్తూ.

మిసెస్ పాణి విషాదంగా నవ్వి, 'ఎలా ఉంటుంది? కేన్సరు లంగ్ ఎలా ఉంటుంది? సగం ప్రాణాలను పోగొట్టుకున్న వ్యక్తి ఎలా ఉంటుంది?' అంది.

'అదేమిటి? మీరంత ఉద్రేకపడితే ఎలాగ? భయంలేదు. తప్పక బాగుపడుతుంది' అన్నది డాక్టరు ఆమె వీపు నిమురుతూ.

మిసెస్ పాణి 'నన్ను మోసగించాలని చూస్తున్నారా డాక్టర్? కేన్సరు అంటే ఏమిటో నాకు తెలుసు. అందులోనూ పరిస్థితి విషమించింది అనీ తెలుసు. రెండవ లంగుకు కూడా వ్యాపించిందని నిన్న పెద్ద డాక్టరు చెపప్పాడు కాదూ మీకు?' అన్నది డాక్టరు ముఖంలోకి సూటిగా చూస్తూ.

డాక్టరు పెదవి కొరుక్కొని, 'మీకు మరాఠీ వచ్చా! నిన్న డాక్టరుగారు నాతో మరాఠీలో మాట్లాడారే!' అంది.

'ఆహా వచ్చును. ఆ మాత్రం ఈ మాత్రంగా అన్ని భాషలూ అర్థమవుతాయి. ఇండియాలో అన్ని ప్రాంతాలూ చూసేశాను నేను.'

'ఇంత తక్కువ వయస్సులో!' అన్నది డాక్టరు విస్తుపోతూ.

'ఆహా ఒక్క పది సంవత్సరాలలో అనేకం చూశాను నేను. నాకిప్పుడు ముప్ఫయి అయిదు సంవత్సరాలు. కాని అనుభవానికేం కొరత లేదు.'

'సరిలెండి, ఫరవాలేదు. ఊరకనే మనస్సు పాడుచేసుకోకండి- ప్రశాంతంగా పడుకోండి' అంటూ వెళ్లిపోయింది డాక్టరు.

మిసెస్ పాణి నవ్వుకుంది. 'ప్రశాంతంగా పడుకోండి' అన్న మాటలు మళ్లీ గొణిగింది. 'ఇంక ఎంతో దూరం లేదు- ఆ సమయం ఆసన్నమౌతోంది' అనుకుంది. మళ్లీ పుస్తకం తెరచింది. ఈమారు పేజీ పేజీ చదవడం మానేసి అక్కడక్కడా చదవసాగింది.

❋ ❋ ❋

జూలై 15, 1945. సరిగ్గా మూడు సంవత్సరాలయింది నా పెళ్లయి. అమృతం మీద నాకిప్పుడు మమత హెచ్చింది. ఆమె లేకుండా ఒక్క క్షణం గడపాలని ఉండదు. ఆమెను నేను మనసారా ప్రేమించగలిగాను. అమృతం కూడా నన్ను బాగా చూస్తుంది- కాని ఆమె అభిలాషలే నాకంత నచ్చవు. ఎంతసేపూ చీరెలూ నగలూ- సినిమాలు- ఒకటే తిరగడం. సమాజాలూ, సభలూ, మీటింగులూ.

'అర్థంలేని అలసట. ఆమెకెవరెవరో స్నేహితులు. ఆడామగా అంతా- పార్టీలు, టిఫిన్లు, కాఫీలు. ఒక్కనాడూ తీరికగా కనబడదు. మనిషి దొరకటమే మహాభాగ్యం అయిపోయింది. కాని ఆమె స్వేచ్ఛ కద్దువచ్చే ప్రయత్నం నేనెన్నడూ చేయను.

నవంబరు 1, 1945. ఈ మధ్య నావంట్లో నలతగా ఉంటోంది. వెన్నులో నొప్పి, ఏదో తెలియని బాధ. ఇప్పటికే ముగ్గురు డాక్టర్లు చూశారు. ఒక్కడూ పోల్చలేదు.

డిసెంబరు 15, 1945. ఒంట్లో బాగులేక పోవడం ప్రారంభించి రెండు నెలలు కావస్తోంది. కాని సరియైన మందు లేదు. నా బాధ ఎవరికీ అర్థం కాదు. డాక్టర్లు లోపం ఏమీ లేదంటారు. నాకు విసుగుపుట్టి డాక్టర్ల దగ్గరకు పోవటం మానేశాను.

కాని ఇంత వస్తాదుకూ ఈ చిత్రమైన అనారోగ్యమేమిటి? నాకే ఆశ్చర్యం వేస్తోంది. ఇంత కండలు తిరిగిన శరీరం ఇలా వడిలిపోతోం దేమిటి? అనిపిస్తోంది. అద్దంలో చూసుకుంటే నాలో ఏదో తెలియని బలహీనత ప్రవేశించిందని స్పష్టమవుతోంది. ముఖంలో పూర్వంలా ఆ జవం, జీవం కనబడదేం? నాకు భయం వేస్తోంది. అమృతానికిదేమీ పట్టదు- సరికదా, మీరూరికే భ్రమపడుతున్నారు. మానసికంగా భయపడు తున్నారు. డాక్టర్లంతా వెర్రివెళ్లనుకున్నారా? ఏమీ లేదని ఎందుకంటారు? అంటుంది. ఏం చేయను?

❋ ❋ ❋

మిసెస్ పాణి కళ్లలో అప్రయత్నంగా నీళ్లు తిరిగాయి.

ఏప్రిల్ 4, 1946. గాలి మార్పుకని అమృతం, నేనూ కాశ్మీరుకు వచ్చాం. ఇక్కడ ఉన్న మూడు నెలలలో అమృతం మళ్లీ నా మనిషయింది. ఇక్కడ ఆమెకు స్నేహితులు, పార్టీలు, మీటింగులూ లేవు. నేనే సర్వస్వం. ఎప్పుడూ నా దగ్గరే ఉంటుంది. నాకు చాలా హాయి అనిపించిన రోజులివే అనుకుంటాను. మనస్సు ప్రశాంతంగా ఉంది. కాశ్మీర దేశపుటందాలు- అమృతంలోని వెలుగులు- జీవితపు మాధుర్యమంతా ఇక్కడే ఉంది అనిపింపచేశాయి. కాని వెన్నులో బాధ ఎక్కువవుతోంది. ఏమిటో

మనీ చెట్టు

రూపాయి మొలిచింది
మహావృక్షమయింది
చిటారు కొమ్మల్లో డాలర్లు పూస్తున్నది
అయితే
జాతి జాతి అంతా ఎరువయింది
దేశం దేశమంతా కరువయింది
మనిషి చిరునామా మరుగయింది

-డా. జి.లక్ష్మణరావు

తెలియని వర్ణించలేని ఒకే బాధ. మరీ భరించలేని బాధ కాదు. నిద్ర పడుతోంది. దైనందిన చర్యలన్నీ జరిగిపోతున్నాయి. కాని ఏదో తోచనీయని సన్నని బాధ. అదీ వెన్నులో.

మే 4, 1946. ఇవాళే కాశ్మీరు నుండి తిరిగి వచ్చేశాం. ఇవాళకి విశ్రాంతి తీసుకుని రేపు మళ్లీ డాక్టరు దగ్గరకి వెళ్లాలి- అమృతం కూడా భయపడుతోంది. ఇదేం ప్రమాదకరమైన వ్యాధి కాదు కద! అని... ఏమో! ఎవరు చెప్పగలరు!

మే 8, 1946. మూడు రోజుల నుండి ఒకటే పరీక్షలు. విసుగు పుట్టించే పరీక్షలు. పదిమంది డాక్టర్లు చూడడమైంది. ఆఖరికి ఈనాటికి తేల్చి చెప్పేశారు. ఇది మరేమీ కాదు వెన్నెముకలో కేన్సరు వ్యాపించిందని- ఇప్పటికే రెండు మూడు వెన్నుపూసలకు వ్యాపించేసిందని- మూడు పదులయినా నిండని జీవితం- కళ్లకు కన్పిస్తోంది. వస్తాదులాంటి మనిషి- పందెపు గుర్రంలాంటి మనిషి అన్న మాటలు విన్పిస్తున్నాయి. ఆరడుగుల మనిషయితేనేం? ఆజానుబాహు విగ్రహమైతేనేం? అందమైన వ్యక్తి అయితేనేం? వెన్ను లేనివాడు కూలిపోక ఏమవుతాడు?

❋ ❋ ❋

మిసెస్ పాణి గభాలున పుస్తకం మూసేసి వెక్కివెక్కి ఏడవటం మొదలుపెట్టింది. కొంతసేపు ఏడ్చి బరువైన కనురెప్పలు మూసుకుని గోడవైపు తిరిగి పడుకుంది. ఆమె కనురెప్పల నీలినీడల్లో

నేల-నింగి

ఆకాశం అంటే
నేలకు మహా చెడ్డభయం
ఎప్పుడేమి ఉపద్రవం
ముందుకు వస్తుందోనని!

నేలంటే నింగికి
మహా మహా చిన్నచూపు
తానే ఎత్తుకు ఎదిగి
గమ్మత్తుగ వున్నానని!
తానే ఒక గొడుగై
భూమిని కాస్తున్నానని!!

-బద్ది నాగేశ్వరరావు

ఏవో చరిత్రలు కన్పిస్తున్నాయి. అతనికీ కేన్సరు వచ్చింది. ఆ తరువాత... ఆ తరువాత చరిత్ర తనకు తెలియనిది కాదు- ఆనాటి సంఘటనలు ఆమె మనస్సులో బరువుగా మెదిలాయి- అమృతం తనని పలకరించినట్లయింది. పలకరించదూ మరి? అమృతాన్ని తాను బాగా యెరుగును' ఆ తరువాత కథ నేను చెబుతాను విను' అని అమృతం చెపుతూన్నట్లయింది.

ఆయనని ఆసుపత్రిలో చేర్పించాం- అంతకంటే వేరే మార్గం లేక- తనకేమో ఆశ లేనేలేదు. కాని నేను భయపడతానేమో అని 'ఫరవాలేదులే తగ్గిపోతుందన్నారు డాక్టరు' అనేవారాయన. నిజమేనని కొన్నాళ్లు నమ్మేను నేను...

ఆయనని చూడటానికి రోజూ సాయంత్రము నాలుగు గంటలకి వెళ్లేదాన్ని. నేను వెళ్లగానే విషాదంగా ఒక చిరునవ్వు నవ్వేవారాయన. నేను బరువుగా నిట్టూర్చేదాన్ని. ఆయన బాగుపడతారని నిజమైన ఆశతో చూశాను కొన్నాళ్లు. నెలలు గడిచాయి. అంతకంతకు ఆయన పరిస్థితి విషమించింది. వ్యాధి అలా అలా వ్యాపిస్తోంది. వెన్నులో పెద్ద కురుపయింది. అంతతో ఆగలేదు. ఊపిరితిత్తిలోనికి వచ్చిందన్నారు. ఎముకలకు కూడా వ్యాపిస్తోందన్నారు.

ఆనాటికానాటికి ఆయన మంచానికంటుకొని పోయారు. లేవలేరు. కూర్చోలేరు. నవ్వలేరు. ఏడ్వలేరు. అలా మౌనమూర్తిలా మంచం మీద పడుకుని ఏదో ఆలోచిస్తూండేవారు. డాక్టర్లు అరగంటకొక ఇంజక్షను పొడిచేవారు. ఆయన వద్దనేవారు కాదు. ఎందుకనేవారు కాదు. శరీరాన్ని వైద్యులకప్పగించి మనస్సునెక్కడో దాచేసి తపస్విలా పడుకునేవారు. సాయంత్రం చూడటానికి వెళ్లటం తప్ప ఉండడానికి వీలు లేదన్నారు డాక్టర్లు. ఆయనను డాక్టర్లకూ, నర్సులకూ వప్పచెప్పేయడం తప్ప చేయదగినదేముంది?

ఆయన మంచానపడి రెండు సంవత్సరాలై పోయింది. తిరిగి లేచే ఆశ లేదు. ఆయన్ని గురించిన ఆశ పూర్తిగా వదులుకున్నాను నేను. మొదట్లో బాధపడ్డాను. ఏడ్చాను. కాని కాలం జరిగే

కొలదీ ఆయన్ని గూర్చిన నిరాశ పూర్తిగా విస్తరిల్లింది. కాని అసలు ఆశలనే వదులుకునే వయస్సు కాదు కదా! అణగద్రొక్కబడిన ఆశలు విజృంభించాయి. నాలుగేండ్ల దాంపత్య జీవనం నాలో కోరికలు చెలరేగించి వదిలింది. కోరికల ప్రభావానికి అవకాశాలు తలవొగ్గాయి. నేను తట్టుకోలేకపోయాను.

ఆయనెప్పుడూ మరణోన్ముఖుడై ఉండేవారు. మృత్యువు కరుణించదు. జీవితం జయించదు. ఆయనపై జాలి తప్ప మరొక భావమే లేని వ్యక్తిత్వం నాలో పేరుకునిపోయింది. ఆ జాలి కారణంగానే అప్పుడప్పుడు వెళ్లి చూసివచ్చేదానిని.

శారీరకంగా ఎంత బలహీనుడైనా ఆయనలో మనసుకు మాంద్యం లేదు. నాలో వస్తున్న, వచ్చిన మార్పు, తనయెడల నేను చూపే ఉదాసీనత ఆయన గుర్తించకపోలేదు. కాని అసహాయుడు. ఏం చేయగలడు?

కొలది దినాల్లో శాశ్వతంగా జీవితాన్ని విడిచిపెట్టేస్తారనగా– హీనమైన స్వరంలో ఏదో ఆయాసపడుతూ ఆయన అన్న మాటలు ఇప్పటికీ స్పష్టంగా వినవస్తున్నాయి.

'నువ్విప్పుడు నన్ను చూడటానికి కూడా రావటం మానేశావు. నాకు తెలుసు నువ్వెందుకు రావో! ఎందుకు రాలేవో! అది నీ పొరపాటనను. అందుకు నాకేం కోపం లేదు కూడా! నీకింకా జీవితం చాలా ఉంది. నీ జీవితాన్ని నీకు తోచిన రీతిని మలుచుకోవచ్చును. కాని ఒక్క మాట–

కొత్తగా కొన్న కారు చెడిపోతే అది బాగులేదని చీదరపడి దానినమ్మేసి మరొకటి కొనడం సహజమే కావచ్చును. కాని నీ సర్వస్వం అని నువ్వు నమ్మిన మనిషి కేవలం అతని దౌర్భాగ్యం వలన సర్వనాశనం అయిపోతోంటే, ఆ దౌర్భాగ్యుని చీదరించుకుని గాయపరచటం ఏం ధర్మం? కనీసం అతడు ఈ లోకంలో ఉన్నన్నా ళ్లయినా మన్నించలేని నీ బలహీనతకు నేను జాలిపడుతున్నాను. మనిషిని కూడా మరచక్రంలా వాడుకొని పనికిరాని సమయంలో పరాయి వస్తువుగా పారవేసుకునే నీ మనస్తత్వానికి కొంచెం ఔదార్యం తెచ్చిపెట్టుకోమని అర్థిస్తున్నాను.'

'ఆయన మాటలకు నేను చాలా భయపడ్డాను. చాలా బాధపడ్డాను. వెక్కి వెక్కి ఆయనముందే ఏడ్చేశాను. ఆయన మళ్లీ అన్నాడు. ఏడ్చి ప్రయోజనం లేదు. జీవితాన్ని ఆనందమయం చేసుకోడానికే ప్రయత్నించు. చూడు! నా ఆస్తినంతా నీ పేర వ్రాశాను, ఒక్క ఇరవై వేలు తప్ప. కేన్సరుకు ప్రత్యేక ఆసుపత్రి నిర్మిస్తున్నారట. నీ పేరు మీదుగా ఒక వార్డు కట్టమని ఇరవై వేలు దానం చేస్తున్నాను.' నేను తుళ్లిపడి వెర్రికేక వేశాను– 'నా పేరు మీదుగానా!' అని.

'అవును నీ పేరు మీదుగానే– నా పేరు ఎక్కడా శాశ్వతంగా నిలవటం నాకిష్టం లేదు– మరొక్క చిన్న కోరిక. ఇదిగో ఈ పుస్తకం నీ దగ్గరుంచు. ఎప్పుడయినా తీరికయితే చదువుకో! అంతే.'

❋ ❋ ❋

'ఇప్పుడే తీరికయిందా పుస్తకం చదవటానికి' అనుకుంది. ఇప్పటి మిసెస్ పాణి– కాదు కాదు– ఒకనాటి మిసెస్ రంగనాథం. అతని అంతిమ ఘడియల చరిత్రను అంతవరకూ వల్లెవేసుకుని– ఆమెకు ఊపిరి సలుపనట్లయింది. పక్కమీద వేదనగా అటూ ఇటూ పొర్లాడింది. తలగడ కింద తలదూర్చి ఏడ్చింది. మళ్లీ మళ్లీ ఏడ్చింది.

'మిసెస్ పాణీ! మిస్టర్ పాణి మళ్లీ ఫోన్ చేశారు' అన్న సిస్టర్ కంఠం విని ఆమె తలయెత్తింది.

'ఈ దినం రావటానికి వీలవదట. ఆయనకు డాన్సింగ్ పార్టీ ఉందట. వీలయితే రేపు వస్తాన న్నారు' అనేసి వెళ్లిపోయింది సిస్టర్. స్పెషల్ రూములో స్తంభించిన వాతావరణం మిసెస్ పాణి పెద్ద నిట్టూర్పుతో కదిలిపోయి నట్లయింది. ఆమె వెర్రిదానిలా అరిచింది 'ఎందుకు వస్తారూ! ఇకమీద రారు!' అని.

❋ ❋ ❋

ఈమధ్యనే పేపర్లో పడింది: 'మిసెస్ పాణి అనే ధనవంతురాలు కేన్సరు లంగుతో బాధపడి చనిపోయింది. చనిపోయేముందు ఆమె పేరనున్న ఆస్తినంతటినీ ఆమె మొదటి భర్త అయిన కీ॥శే॥ రంగనాథం గారి పేర ఆసుపత్రికి దానం చేశారు. రంగనాథం మెమోరియల్ వార్డుకు త్వరలోనే శంకుస్థాపన జరుగుతుంది' అని.